

Beşiktaş'ın gol sıkıntısına ÇARE BULAMADI

Beşiktaş, bu sezon Süper Lig'de oynadığı 32 maçta rakip fileleri 42 kez havalandırdı. Siyah-beyazlılar, 32 haftalar dikkate alındığında 2006-2007 sezonundan sonra en düşük gol sayısında kaldı. » Sayfa 11'de

Türkiye, sağlık turizminde en fazla hasta kabul eden 10 ülkeden biri

Türkiye Seyahat Acentaları Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Elif Ural, "Dünyada, sağlık turizmi alanında en çok hasta kabul eden ülkeler sıralamasında; Meksika, Hindistan, Tayland, Brezilya, Türkiye, Singapur ilk sıralarda yer alıyor." dedi. » Sayfa 2'de

İstanbul'da geleneksel alışverişin adresi: TARIHİ ARASTA ÇARŞISI

İstanbul denilince akla ilk gelen camiler meydanlar boğaz ve Osmanlı'dan günümüze kadar gelebilen o muhteşem tarihi kültüredir. Bu kadim kültürün en güzel örneklerinden biri hala günümüzde popülerliğini sürdürerek yerli ve yabancı turistlerin yoğun ilgi gösterdiği Sultanahmet Camii'nin hemen arkasında yer alan Arasta Çarşısıdır. HAVVA İNCEKİK'İN HABERİ 4'TE

Ramazan Bakkal: İstanbul'u en güzel anlatan Yahya Kemal'dir

Yapımcı, yönetmen Ramazan Bakkal, 1951 yılında Bilecik Pazaryeri Günyurdu Köyünde doğdu. Gazi Eğitim Enstitüsü Fransızca bölümünü bitirdi. Bir süre sağlık memurluğu, öğretmenlik yaptıktan sonra 1978 yılında Türkiye'nin Sesi Radyosunda Program

Yapımcısı olarak olarak TRT'ye geçti. 1984 yılında TRT İstanbul Televizyonunda Yapımcı / Yönetmen kadrosuna atandı. Ramazan Bakkal ile Yahya Kemal Beyatlı üzerine yaptığımız söyleşimizin ilk bölümünü siz değerli okurlarımızın ilgililerine sunuyoruz:

MÜZEYYEN HÜLYA GÜNAY'IN RÖPORTAJI 12'DE

İttifak

17 NİSAN 2024 ÇARŞAMBA

YIL: 28 SAYI: 9633

FİYATI: 4 TL

www.ittifakgazetesi.com

23 Nisan Çocuk Şenliği'nde 29 ülkeden 500 çocuk Ankara'da buluşacak

Dünyanın uluslararası ilk çocuk şenliği TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği'nin 46'ncısı, 29 ülkeden 500 çocuğu başkentte bir araya getirecek. Bu yıl "Dünya çocukları barış için el ele" ana temasını işleyen şenliğin onur konuğu Filistin olarak belirlendi. Etkinlik

kapsamında dünyanın çeşitli yerlerinden gelen çocuklar, öncelikle Ankara Etlik Şehir Hastanesi'nde tedavi gören yaşantılarını ziyaret edecek. Daha sonra Anıtkabir ile etkinliğin ev sahibi TRT Genel Müdürü Mehmet Zahid Sobacı'yı ziyaret edecek. Sayfa 3'te

Yerlikaya: Bayram tatilinde yurt genelindeki trafik kazalarında 75 kişi yaşamını yitirdi

İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, Ramazan Bayramı tatilinde yurt genelinde meydana gelen 6 bin 530 trafik kazasında 75 kişinin yaşamını yitirdiğini bildirdi. İçişleri Bakanlığınca bayram öncesi trafik kurallarıyla ilgili hatırlatmalar yapıldığını belirten Yerlikaya, trafikte denetim yoğunluğunun artmasıyla kazaların da azaldığını vurguladı. Ramazan Bayramı tatilinin 9 gün olarak belirlendiği 2016 ve 2019 yıllarının verilerine de dikkati çekerek açıklamalarda bulunan Yerlikaya, bayram tatili süresince 2019'da

16 bin 651, 2024'te ise 26 bin 804 personelin görev yaptığını ifade etti. Yerlikaya, 9 günlük süreçte 2016'da 895 bin 979, 2019'da 1 milyon 431 bin 179, 2024'te ise 3 milyon 642 bin 538 denetim yapıldığını aktardı. Bayram tatilinde sürücülere 2016'da 225 bin 134, 2019'da 290 bin 497 işlem yapıldığını söyleyen ve trafikteki en büyük sorunun aşın hız olduğuna değinen Yerlikaya, 2024'te 207 bin 407'si hız, 278 bin 303'ü diğer nedenlerle olmak üzere 485 bin 710 işlem uygulandığını bildirdi. » Sayfa 7'de

İstanbul'u depreme hazırlama zamanı

Yer bilimci Prof. Dr. Naci Görür, "İstanbul çok büyük bir afetle karşılaşabilir. Zaman, İstanbul'u depreme hazırlama zamanıdır. Bütün gücümüzle; hükümetle, yerel yönetimle, bilim dünyasıyla; İstanbul'u, Marmara Bölgesi'ni deprem dirençli hale getirmek yolunda gayret sarf etmeliyiz. Depremi hemen bekliyoruz, hemen işe başlamak lazım" dedi.

Prof. Dr. Naci Görür, İstanbul depreminin kısa süre içerisinde meydana gelmesini beklediklerini belirterek, bu anlamda özellikle söz konusu bölgenin 'dirençli kent' haline getirilmesi için hızla çalışmalara başlanması gerektiğini söyledi. Ancak 'Deprem dirençli kentler' olgusunun Türkiye'de henüz net olarak anlaşılmadığını ifade eden Prof. Dr. Görür, "Deprem dirençli kent demek, büyük boyutta bir deprem olduğu zaman o depremi minimum hasarla atlatan kent demektir. Türkiye'de 5-6 büyüklüğündeki bir depremde bile binlerce insanımız ölüyor. 6 Şubat depremlerinde 50 binden fazla insanımızı yitirdik. Artık bu çağda, bu dünyada, bu teknolojiye insanlar bu kadar ölmüyor. Japonya'da, Uzak Doğu'da daha yeni depremler oldu. 3-5 kişi, 50 kişi ancak kayıp verdiler. Bizde ise tam bir felaket. Bizim yapacağımız şey deprem dirençli kentler oluşturmaktır. Deprem dirençli kentleri oluşturmak için önce kentin bütün bileşenlerini deprem dirençli yapmak lazım. Deprem gelmeden önce tespit edip verebilecekleri zararı azaltarak bu işi yürütmek lazım. Bizde siyasiler bu işi yanlış anlıyorlar. Bir kenti depreme hazırlama denildiği zaman sadece yapı stokunun üzerinde

duruyorlar. Halk da deprem dirençli kent deyince 'yeni bir bina yapılmalı' diye anlıyor" ifadelerini kullandı.

'Depremden daha fazla zarar verirsiniz'

Ardından çeşitli şirketler tarafından geliştirilen deprem erken uyarı sistemlerine değinen Prof. Dr. Görür, "Erken uyarı sistemleri, deprem kestirimi değildir. Yani deprem olduktan sonra depremin olduğunu söyleyen sistemdir. İnsanlara ulaşmak ancak saniyeler mertebesinde olur. Saniyeler mertebesinde de insanların depremden ko-

runmaları, kaçmaları, kendini güven altına almaları, maddi manevi hasar görmelerini engellemeleri hemen hemen mümkün değildir. Erken uyarı sistemleri bütün dünyada deprem sırasında bazı stratejik sistemleri otomatik olarak devre dışı bırakmak üzere kullanılır. Örneğin; metrolar, trenler çalışmaz veya doğal gaz istasyonları ve doğal gaz üreten yerlerde doğal gazın şalteri aniden indirilir, yangına müsaade edilmez. Yani 3-5 saniye önceden de olsa bu sistemlerin büyük zarar görmelerini engelleyecek otomatik sistemler vardır. Bu böyle devam

etmeli, geliştirilmeli ama böyle rant amacıyla, 'Biz bu sistemi bütün halka yayacağız, telefonlara yüklene uygulamalarla da bu işi yapacağız, deprem geliyor diye herkese duyuracağız' deniliyor. Siz depremin zamanını, büyüklüğünü, yerini, depremi şiddetini ve olabilecek hasarı doğru tayin etmediğiniz sürece, bunu alacak insanları eğitmediğiniz sürece, nasıl davranacaklarını bilmedikleri sürece depremden daha fazla zarar verirsiniz. Bu erken uyarı sistemiyle 5-10 kişi kendini balkondan atarsa ne yapacaksınız?" diye konuştu. Sayfa 3'te

Bahçeli: İran-İsrail gerilimi planlanan bir tiyatro

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, "İran-İsrail gerilimi dikkatlerin Gazze'den koparılması için planlanan bir tiyatrodur." dedi. Bahçeli, İsrail'in Gazze ve Filistin'e yönelik saldırılarına ilişkin de "İsrail'in Gazze'deki soykırım suçuna ta-

hammül etmek, sabır göstermek, alttan almak hiçbir vicdan sahibinin yapacağı bir şey de değildir. Netanyahu canidir, istifa etmelidir, hesap vermelidir, barış yanlısı bir hükümet kurulmalıdır." ifadelerini kullandı. Sayfa 8'de

Tüketici derneklerinden tatil sezonu öncesi rezervasyon dolandırıcılığı uyarısı

Tüketici dernekleri, yaklaşan tatil sezonu öncesinde erken rezervasyon yapmak isteyen vatandaşları, sahte internet siteleri nedeniyle yaşanabilecek dolandırıcılık riskine karşı uyardı. Özellikle tüketicilerin sıkça tercih ettiği otel ve turizm tesislerinin internet siteleri-

nin fotoğraf ve isimlerinin kopyalanarak, e-posta ve kısa mesajlar üzerinden cazip tekliflerle tüketicilerin mağdur edildiği görülüyor. Bu nedenle tatil rezervasyonu yapacak tüketicilerin mağduriyet yaşamamak için bazı hususlara dikkat etmesi önem taşıyor. » Sayfa 5'te

İstanbul'da erguvan bayramı

MÜZEYYEN HÜLYA GÜNAY » 3'te

Kutlu aylar, kutlu günler, kutlu geceler

ERSİN NAZİF GÜRDOĞAN » 8'de

Ramazan Bayramı, yaşanan her güzellik gibi çabucak geçip gitti. İstanbul'da erguvan bayramı devam etmekte. Erguvanlar çifte bayram sevinci yaşattı içinde bulunduğumuz vakitlerde.

İslam dünyasında zamana sanıldığından çok daha büyük önem verilir. Güneşin batışıyla on ikiye ayar edilen ezani saat, Ahmet Haşim'in vurguladığı gibi, zamanın algılanması yolunda önemli bir özelliktir.

Gazze'ye insani yardım ulaştıracak 9. gemi uğurlandı

Türk Kızılay tarafından Gazze'ye ulaştırılması için hazırlanan 3 bin 774 ton insani yardım malzemesini taşıyan gemi, Mersin Uluslararası Limanı'ndan uğurlandı. İsrail'in saldırısı altında bulunan Gazze Şeridi'ndeki Fi-

listin halkıyla dayanışma amacıyla tedarik edilen gıda, bebek malzemeleri, uyku tutulumu ve glutensiz ürünlerden oluşan 3 bin 774 tonluk yardımın yüklenildiği gemide hazırlıklar tamamlandı. » Sayfa 7'de

İstanbul'da geleneksel alışverişin adresi: Arasta Çarşısı

İstanbul denilince akla ilk gelen camiler meydanlar boğaz ve Osmanlı'dan günümüze kadar gelebilen o muhteşem tarihi kültürdür. Bu kadim kültürün en güzel örneklerinden biri hala günümüzde popülerliğini sürdürerek yerli ve yabancı turistlerin yoğun ilgi gösterdiği Sultanahmet Camii'nin hemen arkasında yer alan Arasta Çarşısıdır.

Arasta kelimesi Türkçe'ye Farsça'dan geçmiş önceleri "ordugâhta kurulan pazar" anlamında kullanılmıştır. Manası "sıraya konulmuş, düzenlenmiş" olup Farsça'da "çarşı" anlamına gelmektedir. Türkçe'de bu anlamı kazanması, dükkanların düzenli biçimde karşılıklı birer sıra halinde dizilmiş olmalarından veya ordugâh pazarlarının askerî disiplin içinde "tanzim edilmiş satış" yapımlarından yahut her iki sebepten yani bu dükkanların gezgin satıcılara nispetle her hususta düzene konulmuş olmalarından ileri gelmiştir. Özellikle camilere yakın yapımlarının başlıca sebebi, o camiye cemaat temin etmek ve çevresine canlılık kazandırmaktır. Sultanahmet camii'nin arasta çarşısı yada Osmanlı dönemindeki ismiyle Sipahiler Çarşısı için bu zayıf bir ihtimal dahilinde olsa da sefere çıkmadan önce yeniçerilerin bu çarşıdan ihtiyaçlarını karşıladığı, Sultanahmet Camii'nde namaz kıldıkları günümüze kadar gelen kaynaklarda aktarılmaktadır.

65 yıl kapalı kalmış

Çarşının 1930 yılında yapılan kazılarda Bizans Sarayına ait yapıların üzerine yapıldığı anlaşılmıştır. Çarşı Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde yangın geçirmiş harabeye dönmüş ve işlevselliğini kaybetmiştir. Cumhuriyet tarihinde bu haliyle 65 yıldan

fazla atıl halde kalmıştır. 1981 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü bu durumu ele alarak restorasyon çalışması yapmış ve bu değerli kültürü tekrar yaşatarak faaliyete geçirmiş, halkın hizmetine sunmuştur.

Geleneksel hediyelik eşyalar

İstanbul'a gelen yerli ve yabancı hemen hemen tüm ziyaretçilerin yolu mutlaka Sultanahmet Meydanı'ndan geçmektedir. Muhteşem görke-

miyle meydanın tam ortasında duran Sultanahmet Camii'sinin hemen arka tarafında Arasta Çarşısı yer almaktadır. Torun caddesi üzerinde bulunan tarihi çarşıda 70'e yakın dükkan bulunmaktadır. Bilinen tarihi çarşıların aksine, örneğin Kapalıçarşı gibi karışık ve dolambaçlı değildir. Dümdüz ilerleyen, karşılıklı ve yanyana sıralanan bilhassa turistik ve hediyelik eşya değeri taşıyan Türk ve Osmanlı Kültürüne ait çok çeşitli ürünlerin satıldığı küçük dükkanlardan oluşmaktadır. Çeşitli örme halılar, çiniler, el işi ürünler, geleneksel şifalı ürün çeşitleri, camdan yapılmış ürünler, bakır eşyalar, nargile gibi çeşitli süslemeli

ürünler en çok tercih edilenler arasında yer almaktadır. Ayrıca her renk ve desenden orjinal el yapımı tekstil ürünlerinde her zevkten alıcısıyla buluş-

maktadır.

Arasta Bazaar içindeki dükkanların çatılarıyla ön cephele arasında dikilen destek amaçlı olduğu izlenimi uyandıran uzun ve kalın kalaslar bulunmaktadır. Bu kalasların oluşturduğu görüntü Osmanlı döneminde yaşayan bir çarşıda olduğunuz izlenimi uyandırır. Çarşı içinde dinlenebileceğiniz ve çeşitli aktivitelere katılabileceğiniz kafe tarzı bir yer de bulunmaktadır. Bazı günlerde burada Mevlevî ayinleri düzenlenmekte yerli ve yabancı pek çok turisti unutamayacakları bir deneyim yaşatılmaktadır. Çarşı içinde bir de Mozaik Müzesi bulunmaktadır. Bu müzede yer alan eserler 1950'li yıllarda bu bölgeden çıkarılan mozaiklerden oluşmaktadır.

Arasta'da sanat ve musiki bir arada

Arasta Bazaar'ın içinde dükkanların tamamı kâğıt

HAVVA İNCECİK

olup sokak kısmı genellikle tonoz veya ahşap çatı ile örtülüdür. Çatılarıyla ön cephele arasında dikilen destek amaçlı olduğu izlenimi uyandıran uzun ve kalın kalaslar bulunmaktadır. Bu kalasların oluşturduğu görüntü Osmanlı döneminde yaşayan bir çarşıda izlenimi uyandırmaktadır. Bu hissiyata tezat oluştursada yorulunca dinlenebilecek ve içeride çeşitli aktivitelere eşlik edilebilecek kafe tarzı bir yer de bulunmaktadır. Belirli gün ve gecelerde ise burada Mevlevî ayinleri düzenlenmekte yerli ve yabancı pek çok turisti unutamayacakları bir deneyim yaşatılmaktadır. Çarşı içinde bir de hayranlıklar uyandıran Mozaik Müzesi bulunmaktadır. Bu müzede yer alan eserler 1950'li yıllarda bu bölgeden çıkarılan mozaiklerden oluşmaktadır.

Gökdelenlerin arasında göz kamaştırın Barbaros Hayrettin Paşa Camii

FOTOĞRAFLAR: İHA

Gökdelenlerin arasında tüm heybetiyle gece ışıl ışıl duran Barbaros Hayrettin Paşa Camii havadan çekilen görüntüsüyle eşsiz manzaralar oluşturdu.

Mimar Sinan'ın kalfalık eseri Süleymaniye Camii'nden esinlenilerek tasarlanan Barbaros Hayrettin Paşa Camii Beşiktaş ilçesinde yer alan Levent, Büyükdere Caddesi'nde ışıklandırılması ile göz kamaştırıyor. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katıldığı tören ile 12 Mayıs 2023 tarihinde ibadete açılan camide

20 bin kişinin aynı anda namaz kılabilen Hava karardığında ise çevresinde bulunan gökdelenlerin ışıklandırılması geride bırakarak özel tasarım ışıklandırma sistemleri ile büyük beğeni topluyor. Osmanlı Cihan Devleti mimari özelliklerine sahip olan caminin ışıklandırılması, ana kubbe, minareler ve dış duvar-

larının çoğu mimari güzelliğini gözler önüne seriyor. Ana kubbesinin çapı 24, yüksekliği 44 metre olan yapının 4 minaresinden ikisi 79, ikisi de 92 metre uzunluğa sahip. Ana kubbe yazısını çevreleyen desenler gemi dümeni şeklinde yapıldı. Kubbe yazısının tam ortasında 16 köşeli pusula yıldızı yer alıyor. Hattat Ferhat Kurlu tarafından hazırlanan ana kubbenin hat yazısında suyun ve denizin önemine işaret eden İbrahim Suresi 32. ayet-i kerimesi yazıldı. Tezhip ve süslemeleri Mustafa Çelebi tarafından hazırlanan camide, süslemelerde denize atf yapılarak mavi tonlara yer verildi. Caminin ana kubbesinin etrafındaki 32 pencerede yelkenli ve mavi vitraylar yer alıyor. Ayrıca caminin minarelerinde martı detayları bulunması ayrı bir güzelliğe sahip. ●İSTANBUL-İHA

MHP'nin ilk kadın Grup Başkanvekili Filiz Kılıç: Bu benim için ayrı bir gurur ve onur vesilesi

MHP Grup Başkanvekili ve Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, partisinin ilk kadın Grup Başkanvekili olduğunu belirterek, "Bu benim için ayrı bir gurur ve onur vesilesi. Çok mutluyum." dedi. Kongrede MHP Merkez Yönetim Kuruluna seçilen Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yerine Grup Başkanvekilliği görevine gelen Filiz Kılıç, AA muhabirine açıklamalarda bulundu. Kılıç, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin takdiri doğrultusunda seçildiğini belirterek, "Sayın Genel Başkan'ımızın bizlere güvenmesi ve böyle onurlu bir görevi vermesi, bizleri çok gururlandırdı ve mutlu etti. Sorumluluğu çok büyük olan bir görev. İnşallah bundan sonrasında da şimdiki kadar yaptığımız gibi, partimiz, Gazi Meclisimiz ve Türk siyaseti için elimizden gelenin fazlasını yapma gayreti içerisinde olacağız. Hayırlara vesile olur inşallah." diye konuştu. Türk siyasetinde kadın temsilinin önemine işaret eden Kılıç, sözlerini şöyle sürdürdü: "MHP tarihindeki ilk kadın Grup Başkanvekilim. Bu benim için ayrı bir gurur ve onur vesilesi. Çok mutluyum. Türk siyasetinde kadının çok daha ön planda olması ve aktif rol almasını istediğimiz dönemde Sayın Genel Başkan'ımızın da böyle düşünerek beni bu görevle layık görmesini, hem partimiz hem şahsım hem de Türk siyaseti açısından manidar ve önemli buluyorum. Bundan sonra da partimizin politikaları doğrultusunda, katılımcı, paylaşımcı, Türk siyasetinde daha etkin rol alarak elimden gelen gayreti göstereceğim. İyi olacağı, başarılı olacağına kanaatindeyim. Bizi bu görevle layık gördüğü için Sayın Genel Başkan'ımıza çok teşekkür ediyorum."

Kılıç, TBMM Genel Kurulu çalışmalarına bugünden itibaren MHP Grup Başkanvekili olarak katılacağını anlatarak, "Hayatım boyunca çalışmaya çok seven bir insan oldum. Benim için mesai kavramı yok, siyasetin de mesai kavramı olduğunu düşünmüyorum." değerlendirmesinde bulundu. ●ANKARA-AA

İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, Ramazan Bayramı tatilinde yurtdışında meydana gelen 6 bin 530 trafik kazasında 75 kişinin yaşamını yitirdiğini bildirdi.

Yerlikaya: Bayram tatilinde yurt genelindeki trafik kazalarında 75 kişi yaşamını yitirdi

Bakan Yerlikaya, Polis Müzesi Şehit Demet Sezen Konferans Salonu'nda düzenlenen basın toplantısında, Ramazan Bayramı tatili süresince kaydedilen trafik verilerine ilişkin açıklamalarda bulundu. İçişleri Bakanlığınca bayram öncesi trafik kurallarıyla ilgili hatırlatmalar yapıldığını belirten Yerlikaya, trafikte denetim yoğunluğunun artmasıyla kazaların da azaldığını vurguladı. Ramazan Bayramı tatilinin 9 gün olarak belirlendiği 2016 ve 2019 yıllarının verilerine de dikkati çekerek açıklamalarda bulunan Yerlikaya, bayram tatili süresince 2019'da 16 bin 651, 2024'te ise 26 bin 804 personelin görev yaptığını ifade etti.

Yerlikaya, 9 günlük süreçte 2016'da 895 bin 979,

2019'da 1 milyon 431 bin 179, 2024'te ise 3 milyon 642 bin 538 denetim yapıldığını aktardı. Bayram tatilinde sürücülere 2016'da 225 bin 134, 2019'da 290 bin 497 işlem yapıldığını söyleyen ve trafikteki en büyük sorunun aşırı hız olduğunu vurgulayan Yerlikaya, trafik kurallarıyla ilgili hatırlatmalar yapıldığını belirten Yerlikaya, trafikte denetim yoğunluğunun artmasıyla kazaların da azaldığını vurguladı. Ramazan Bayramı tatilinin 9 gün olarak belirlendiği 2016 ve 2019 yıllarının verilerine de dikkati çekerek açıklamalarda bulunan Yerlikaya, bayram tatili süresince 2019'da 16 bin 651, 2024'te ise 26 bin 804 personelin görev yaptığını ifade etti.

Yerlikaya, bayram tatili süresince meydana gelen kazalardaki can kayıplarına ilişkin şunları söyledi: "Trafik kurallarına uyulmadı ve maalesef 2016'da 152,

2019'da 86 canımızı kaybettik. Bu Ramazan Bayramı tatili süresince yurtdışında meydana gelen 6 bin 530 trafik kazasında 75 kişi hayatını kaybetti. Bir rakamı çok görüyoruz. Gönül ister ki bir can kaybı dahi yaşamayalım. 2016'da 12 bin 726, 2019'da 11 bin 265, 2024'te 10 bin 810 kişi kazalarda yaralandı. Biz can kaybı gibi hiçbir vatandaşımızın da yaralanmasını istemiyoruz. Bu kazaların en önemli beş sebebi, aşırı hız yüzde 37, kavşak ve geçitlerde geçiş önceliğine uymamak yüzde 15, şerit izleme ve değiştirme kurallarına uymamak yüzde 11, arka-arka çarpma yüzde 9, dönüş kurallarına uymamak yaklaşık yüzde 8 ve diğer nedenler de yüzde 18,7. Ama her zaman olduğu gibi bizim en büyük sorunumuz trafik

kazalarında her türlü araçla ilgili aşırı hız."

Düzce'deki radar denetimi ve selektör cezası

Bakan Yerlikaya, hızın yapıldığı en riskli ve kazalara sebebiyet verilen yerlerde radar ölçümleri yapıldığını hatırlatarak, "Oraya biz trafik levhalarını koyuyoruz ve diyoruz ki 'bu güzergahta radar denetimi yapılmaktadır' diyoruz. Yani bunu açık bir şekilde vatandaşlarımıza söylüyoruz ki o levhayı gördüğü zaman hız yapmasın" dedi. Yerlikaya, Düzce'de karşıdan gelen sürücülere selektörle radar uyarısı yapan kişilerin cezai işlem uygulandığını anımsatarak, şunları kaydetti: "Düzce ilimizde 14 işlem yapılmış. Emniyet Genel Müdürümüz arkadaşla-

ryla beraber inceledi ve talimatımızı verdik. O işlemlerin biz tamamını iptal ettik, kaldırdık. Aşırı hız yapmıyoruz, aşırı hızdan sizleri korumak ve onun sonuçlarından olumsuz sonuçlarından korumak için yapmış olduğumuz bu radar kontrollerimizi kesinlikle daha da artırıyoruz. Savunma sanayimizle yapmış olduğumuz işbirliğiyle mayıs ayından itibaren envanterimize radar kontrol cihazlarıyla ilgili sayılar katbekat artacak. Ama bu selektör yapmayla ilgili yani birbirimizi uyarı ile ilgili radarların olmadığı yerde de karşıdan gelen veya yanından geçen aşırı hız yaptığını gördüğünüz bir vatandaşımızı, arkadaşımızı selektör yapmaya lütfen devam edin de orada da bize yardımcı olun." ●ANKARA-AA

Gazze'ye insani yardım ulaştıracak 9. gemi Mersin'den uğurlandı

Türk Kızılay tarafından Gazze'ye ulaştırılması için hazırlanan 3 bin 774 ton insani yardım malzemesini taşıyan gemi, Mersin Uluslararası Limanı'ndan uğurlandı. İsrail'in saldırısı altında bulunan Gazze Şeridi'ndeki Filistin halkıyla dayanışma amacıyla tedarik edilen gıda, bebek malzemeleri, uyku tulumu ve glutensiz ürünlerden oluşan 3 bin 774 tonluk yardım yüklendiği gemide hazırlıklar tamamlandı. Mersin Uluslararası Limanı'ndaki rıhtımda bulunan "9. İyilik Gemisi" için uğurlama töreni düzenlendi. Türk Kızılay Genel Başkanı Fatma Meriç Yılmaz, törendeki konuşmasında, yüreklerinin bir tarafının Gazze'deki çocuklar, kadınlar, insanlarla attığını söyledi. Yardım amacıyla kenetlendiklerini dile getiren Yılmaz, "Yapılması gereken en önemli şey kalıcı ateşkes çağrısını her gün daha yüksek sesle yinelemek çünkü bu işin çözümü ancak kalıcı ateşkesle sağlanacaktır." dedi. Yılmaz, Filistin halkı için vatanışlarını ve sivil toplum kuruluşlarının el ele verdiğini vurgulayarak, şöyle konuştu: "Emanetlerin hepsini

bir araya getiriyoruz. Bazen AFAD, bazen Türk Kızılay gemisi organize ediyoruz ama bu gemilere AFAD, Kızılay değil 'İyilik Gemisi' diyoruz. Bu 'İyilik Gemileri'nin yükü iyilik, rotası Gazze ve insanlık. Biz, orada mağdur olan, temel ihtiyaç maddelerine erişimde güçlük çeken insanlara el uzatmaya çalışıyoruz. Bugün 9. İyilik Gemisi ile aslında Gazze'ye en fazla yardım ulaştırın birinci ülkenin Türkiye olduğunun tesiclenildiğini bir kere daha görüyoruz."

Geminin, 3 bin 774 ton yardımla bugüne kadar tek seferde gönderilen en fazla ürünü taşıdığı ifade eden Yılmaz, yardımlarda glutensiz ürünlerin de olduğu 227 bin gıda kolisinin, suyun ve hijyen malzemelerinin yer aldığını anlattı. Yılmaz, Gazze'deki acıların son bulmasını dileyerek, "Yardımlarımız tek seferlik ya da kısa süreli değil. Yardımlarımız Gazze'deki bütün ihtiyaçları bir kere kadar devam edecek, sürekli yarımlardır." diye konuştu. Gemi, yaklaşık 40 saat sürecek deniz yolculuğuyla Gazze'ye en yakın bölge olan Mısır'ın El-Ariş Limanı'na ulaşacak. ●MERSİN-AA

Özel: "Kusuru olan kim varsa gözünün yaşına bakılmaz"

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı Özgür Özel, Antalya'da yaşanan teleferik kazasına ilişkin, "Bu gibi olaylarda kimin sorumluluğu, kimin ihmalî varsa sonuna kadar soruşturulmasını, cezasını çekmesini savunduğ, savunmaya da devam edeceğiz. Kusuru olan kim varsa gözünün yaşına bakılmaz" dedi. CHP Genel Başkanı Özgür Özel, partisinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde gerçekleştirilen grup toplantısında konuştu. Gündeme dair değerlendirmelerde bulunan Özel, Antalya'da gerçekleşen ve 1 kişinin ölümü ile sonuçlanan teleferik kazası hakkında konuşarak sorumluların her zaman cezasını çekmesinden yana olduklarını söyledi. Yerel seçim sonuçlarını da değerlendiren Özel, milletin kendilerine ağır bir sorumluluk yüklediğini ve bu süreçte tarafların gerginliği arttıracak açıklamalardan, eylemlerden uzak durmalarını çağırarak bir kez daha yineliyor. Kurucumuzdan miras, yurttan barış, dünyada

barış vasiyetini hatırlama ve sahiplenmenin gerektiği bir dönemdeyiz. Etrafımız ateş çemberine dönüşmüşken ülkemiz tansiyonu düşürecek her çabanın öncüsü olmalıdır. Gazze'de ateşkes sağlanmadan bölgede turman gerilim durması mümkün görülmemektedir" ifadelerini kullandı.

Gerçekleşmesi planlanan ancak yaşanan gerilim nedeniyle gerçekleştirilmeyen Filistin ziyareti hakkında da konuşan Özel, "15 Nisan günü Filistin'de olacaktım. Bütün hazırlıklarımız tamamlandı. Ancak hafta sonu yaşanan saldırılardan sonra tüm hava sahalarının uçuşa kapatılması, kaçınılmaz olarak ziyaretimize ertelememize sebebiyet verdi" dedi. En kısa zamanda Filistin'e gitmek ve oradaki halkın mağduriyetinin, 33 bin çoğu kadın ve çocuk kaybının bir kez daha dünyaya duyurulmasını istediğini anlatan Özel, "33 bin tane

durumu duyurabilir. Allah'tan gani gani rahmet diliyorum. Memleketlerine döndüklerinde oradaki belediyemiz ve ilçe başkanımız talimatlandırıldı. Çocuklar evladımızdır, aile ailemizdir. Bugün Sayın Muhittin Böcek ve belediye başkanlarımız tarafından yaralıları ziyaret ediyor. Bir kez daha tüm yaralılara acil şifalar diliyorum. Böyle meselelerde yıllardır, bu gibi olaylarda kimin sorumluluğu, kimin ihmalî varsa sonuna kadar soruşturulmasını, cezasını çekmesini savunduğ, savunmaya da devam edeceğiz. Kusuru olan kim varsa gözünün yaşına bakılmaz. Adli soruşturmayı takip ediyor, kendi iç denetim mekanizmalarımızı da işletiyoruz. Adaletin tecelli edeceği yer şüphesiz hukuktur" ifadelerine yer verdi. 2028'de gerçekleştirilmesi planlanan Genel Seçim hazırlıklarının başladığını söyleyen Özel, "31 Mart seçimlerinde başta sizlere ilettiğim teşekkürlerde olduğu gibi çok önemli bir başarıyı yüzde 38'le birinci parti olmayı, Türkiye'nin birinci partisi olmayı, Türkiye'nin en çok büyükbir şehri olan, en çok il belediyesi olan, Türkiye'de toplam 35 ilde birinci parti olan, en çok ilçe belediyesi olan parti olmayı birlikte başardık. Şimdi nüfusun yüzde 65'ine, ekonominin yüzde 80'ine hizmet etme yükümlülüğümüz var." dedi. ●ANKARA-AA

FOTOĞRAF: AA

1. yıl dönümünde Sudan iç savaşının bilançosu

DR. KAAN DEVECİOĞLU

ORSAM Kuzey Afrika Uzmanı Dr. Kaan Devicioğlu, Sudan iç savaşının yıl dönümünde savaşın Sudan halkını nasıl bir insani krizin içine sürüklediğini AA Analiz için kaleme aldı. Sudan'da iç savaş 1. yılına girdi. 2 general arasında yaşanan iktidar anlaşmazlığının en ağır faturasını ise Sudan toplumu ödüyor. Bu süreçte milyonlarca insan yerinden edildi veya hayatını kaybetti. 2011 yılında Güney Sudan'ın ayrılmasıyla zorlanan ülke ekonomisi, Nisan 2019'da Ömer el-Beşir'in devrilmesiyle hızlı düşüşünü sürdürdü. İç savaş ise zaten kötüye giden Sudan ekonomisini onlarca yıl geriye götürdü. Buradan hareketle, Sudan'ın iç savaşa nasıl sürüklediği ve bu kaosun 1. yılındaki bilançosunun ne olduğunu anlamak meselenin çözümüne yönelik girişimlere katkı sunacaktır.

Sudan nasıl iç savaşa sürüklendi?

Sudan, 2019'da Ömer el-Beşir'in devrilmesiyle başlayan siyasi bir geçiş sürecine girdi ve bu süreç, 2023 yılında da iç çatışmalar, siyasi krizler ve uluslararası müdahale çağrılarıyla devam etti. El-Beşir'in devrilmesinin ardından kurulan Egemenlik Konseyi, sivil ve askeri üyeler arasındaki güç paylaşımı anlaşmazlıklarını sebebiyle istikrarsız bir dönem geçirdi. Konsey, 2019'da imzalanan Anayasa Belgesi ile kuruldu ve 2024 yılına kadar demokratik seçimler yapılması planlandı. Ancak bu süreçte ekonomik krizler, iç siyasi gruplar arası anlaşmazlıklar ve bu grupların yabancı aktörlerle olan ilişkileri, Sudan'da siyasi dengenin sağlanmasını zorlaştırdı.

2021 yılında, Egemenlik Konseyi'nin askeri üyeleri tarafından sivil üyelere yönelik gerçekleştirilen bir müdahale, sivil Başbakan Abdullah Hamduk'un ev hapsine alınmasına ve hükümet krizine yol açtı. Bu durum, sivil ve askeri gruplar arasında daha derin anlaşmazlıkların oluşmasına neden oldu. Darfur ve Port Sudan gibi bölgelerden gelen kabile ve tarikatlar, askeri yönetimi destekleyen mitingler düzenleyerek 25 Ekim darbesini tetikledi. Darbenin ardından Hamduk, siviller arasında bölünmelerin yaşanmasına ve protesto gösterilerinin artmasına sebep olan bir anlaşma ile yeniden başbakanlığa atandı.

Hamduk'un 2022'nin başında istifa etmesiyle siyasi tutuklular, iç siyasi gruplar arası anlaşmazlıklar ve arabuluculuk süreci Sudan'ın iç siyasetini meşgul etti. Uluslararası ve bölgesel aktörlerin desteklediği bir arabuluculuk mekanizması aracılığıyla, sivil ve askeri taraflar arasında 30 aylık bir siyasi geçiş dönemi öngören bir siyasi bildirge (Siyasi Çerçeve Anlaşması) imzalandı. Ancak bu bildirge,

BM Uluslararası Göç Örgütü (IOM) verilerine göre 50 milyon nüfusa sahip Sudan'da iç savaş nedeniyle 8 milyondan fazla kişi evlerini terk etmek zorunda kaldı ve bunların 1,7 milyonu ülke dışına göç etti.

tamamen sivil bir yönetime geçilmesi talebiyle yapılan protestolar ve imzalanan anlaşmaları reddeden siyasi gruplar tarafından kabul görmedi.

15 Nisan 2023 tarihinde, Egemenlik Konseyi Başkanı ve Ordu Komutanı Abdülfettah el-Burhan ile Yardımcısı ve Hızlı Destek Kuvvetleri (HDK) Komutanı Muhammed Hamdan Dagalo arasında iktidar paylaşımı temelinde çatışmalar patlak verdi. Bu çatışmanın arka planındaki ana nedenler arasında Dagalo'nun Ekim 2021'deki müdahalesini bir yanlışlık olarak değerlendirmesi, diplomatik toplantılar için sivil kuşafetleri tercih etmesi ve Rusya'dan HDK için askeri helikopterler istemesi gibi adımlar, el-Burhan'la arasındaki gerginliği körükleyen olaylar oldu. Bununla birlikte, Aralık 2022'de imzalanan Siyasi Çerçeve Anlaşması kapsamında HDK'nin Sudan ordusuna dahil edilme sürecinin ne zaman ve nasıl gerçekleşeceği konusundaki görüş ayrılıkları, mevcut çatışmanın ana sebeplerinden biri haline geldi.

Çatışmalar, ekonominin daha da kötüleşmesine, binlerce insanın ölümüne ve milyonlarca insanın yer değiştirmesine yol açtı. Uluslararası toplum, taraflara ateşkes ve müzakerelere geri dönme çağrısı yapsa da çatışmaların çözümünde belirgin bir başarı kaydedilemedi.

Çatışmaların Sudan'a ekonomik bedeli

Sudan ekonomisi, 15 Nisan

2023'te başlayan çatışmaların bedelini ağır bir şekilde ödüyor. Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası verilerine göre, 2023'te Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) yüzde 40 daralarak 42 milyar dolardan 25 milyar dolara düştü. 2024 için ise ekonominin yüzde 18,3 daha küçülmesi bekleniyor.

Ülkenin zorlukları ekonomik göstergelerde açıkça görülüyor. Tarım sektörü, ekonominin üçte birini oluşturan kritik bir alan olarak, yüzde 60'lık büyük bir azalma ile sarsıldı. Sudan'ın para birimi cüneyh, çatışmaların hemen önce 1 ABD Doları karşılığında yaklaşık 500 cüneyh iken, şimdi bin cüneyhin üzerine çıktı. Bu da sürdürülebilir bir ekonomi için alarm verici bir değer kaybına işaret ediyor.

İşsizlik oranlarındaki dramatik artış, zaten zor durumdaki halkı daha da zor bir duruma soktu. 2022'de yüzde 32,14 olan işsizlik oranı, bir yıl sonra yüzde 47,2'ye yükseldi. Bu durum, nüfusun neredeyse yarısının işsiz olduğu anlamına geliyor ve ekonominin ne kadar kötü durumda olduğunu açık bir şekilde gözler önüne seriyor. Ülkede enflasyon oranları da endişe verici bir yükselişte. 2022'de yüzde 129 olan enflasyon, 2023'te bir miktar düşüşle yüzde 127'ye gerilese de 2024 için yüzde 256,17'lik bir beklenti, vatandaşların alım gücünün ciddi şekilde azalacağını ve hayat pahalılığının

katlanılabilir düzeyleri aşacağını işaret ediyor. Nitekim pek çok Sudanlı'nın göç etmek zorunda kaldığı Port Sudan kentindeki ev kiralaları ve diğer yaşam maliyetlerindeki yükseliş bu öngörülen verilerin tutarlılığını kanıtlar nitelikte.

Dolayısıyla bu veriler, Sudan'ın ekonomik istikrarını yeniden sağlamak için acil ve kapsamlı tedbirler alması gerektiğini ortaya koyuyor. Uluslararası toplumun desteği ve iç çatışmalar son bulmadan, Sudan'ın bu ekonomik darboğazdan çıkışı oldukça zor görünüyor.

Öncelikli bir mesele olarak çatışmanın insani kriz boyutu

BM Uluslararası Göç Örgütü (IOM) verilerine göre 50 milyon nüfusa sahip Sudan'da iç savaş nedeniyle 8 milyondan fazla kişi evlerini terk etmek zorunda kaldı ve bunlar arasında 1,7 milyonu göçte Sudan'ın komşularının yanı sıra Türkiye, Orta Doğu ve Avrupa ülkeleri de öne çıkıyor. Ülke içinde ve komşu ülkelerde güvenli bölgelere göç eden insanlar ekonomik sorunların da bir sonucu olarak zor şartlarda yaşamlarını sürdürmeye çalışıyor. Bu kapsamda Birleşmiş Milletler İnsani Yardım Koordinasyon Ofisi (UNOCHA) ve IOM'un Sudan raporunda Sudan'da göç etmek zorunda kalan insanların yaklaşık 2,7 milyar dolar yardıma ihtiyacı olduğu ve

mevcut bütçenin yaklaşık 155 milyon dolar olduğu belirtiliyor. Dolayısıyla ivedilikle Birleşmiş Milletler'in (BM) uluslararası bir yardım çağrısına çıkması gerekiyor.

Bunun yanı sıra Sudan'daki iç savaş, ülkedeki sağlık, gıda güvensizliği ve eğitim göstergelerini de olumsuz etkiledi. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) Sudan'daki çatışmalara odaklanan raporuna göre 60 sağlık tesisi kullanılamaz hale geldi ve çatışma bölgelerinde zarar gören sağlık tesislerinin oranı yüzde 70 olarak tespit edildi. Gıda güvensizliği bağlamında ise UNOCHA raporunda, yaklaşık 20 milyon kişinin gıda ihtiyacına gerek duyduğu ve bunlardan sadece 7 milyonuna erişim sağlanabildiği belirtildi. Eğitim konusunda ise yine UNOCHA raporunda ülke içinde ve dışında güvenli bölgelere göç eden çocukların 87 binine BM tarafından eğitim sağlandığı belirtildi.

Sudan'daki iç savaşın yıkıcı etkileri, hem insani hem de ekonomik açıdan derin yaralar açtı. Çatışmanın çözümüne yönelik politika önerileri geliştirilirken, acil olarak gerçekleştirilmesi gereken adımlar başlıca 3 ana kategoride toplanabilir. İlk olarak, uluslararası toplumun, çatışma taraflarını müzakere masasına oturtmak için daha etkin diplomatik baskı uygulaması ve ateşkesin sağlanması gerekiyor.

İkincisi, insani yardımın artırılması ve daha iyi koordine edilmesi şarttır; bu, milyonlarca yerinden edilmiş insan ve gıda güvensizliği çeken nüfusa acil yardım sağlamak için elzemdir.

Son olarak, uzun vadeli çözümler arasında, ekonomik istikrarın sağlanması ve sivil yönetim altında demokratik süreçlerin yeniden tesis edilmesi öncelikli hedef olmalıdır. Bu hedeflere ulaşmak için uluslararası finans kuruluşlarının destekleyici rolü ise büyük önem taşıyor. Ancak bu adımlar, sürdürülebilir bir barış ve toplumsal iyileşme için yeterli değildir. Aynı zamanda Sudan'ın derinleşen sosyal ve ekonomik sorunlarına kalıcı çözümler üretmek amacıyla ulusal bir uzlaşma sürecinin teşvik edilmesi de büyük önem arz ediyor. Bu sürecin, tüm etnik ve politik grupların adil bir şekilde temsil edildiği, şeffaf ve kapsayıcı olması gerekiyor. Ancak bu sayede Sudan, uzun süredir devam eden iç çatışmaların neden olduğu travmadan kurtulabilir ve gerçek bir toplumsal ve ekonomik kalkınmayı başlatabilir.

["Güç Geçiş Teorisi Perspektifinden Babülmendep Boğazi'nde ABD - Çin Rekabeti (2011-2021)"] konulu doktora teziyle İstanbul Medeniyet Üniversitesinden mezun olan Dr. Kaan Devicioğlu, çalışmalarını ORSAM'da Kuzey Afrika Uzmanı olarak sürdürmektedir.]

Biden ailesi 2023'te yaklaşık 620 bin dolar kazandı

ABD Başkanı Joe Biden ve eşi Jill Biden'in 2023 mali yılında yıllık brüt gelirinin 619 bin 976 dolar olduğu ve 146 bin 629 dolar federal gelir vergisi ödediği bildirildi. ABD'de bireysel gelir vergisi beyanında bulunulması için son gün olan ve "Vergi Günü" olarak adlandırılan 15 Nisan'da Biden ailesinin vergi beyannamesi yayımlandı. Beyaz Saray'dan yapılan açıklamada, Biden ve eşinin birlikte gelir vergisi beyanında bulunduğu ve brüt gelirlerinin 619 bin 976 dolar olduğu belirtildi. Açıklamada, Biden ailesinin 2023 mali yılında 146 bin 629 dolar federal gelir vergisi ödediği kaydedildi. Ayrıca Biden ve eşinin Delaware eyaletine 30 bin 908 dolar ve Virginia eyaletine 3 bin 549 dolar gelir vergisi ödediği belirtilen açıklamada, Biden ailesinin 17 farklı hayır kurumuna 20 bin 477 dolar bağışta bulunduğu aktarıldı. Açıklamada, "Başkan Biden, Amerikan halkına karşı şeffaf olma konusundaki kararlılığı bir kez daha göstererek, görevdeyken en fazla vergi beyannamesini yayımlayan başkan oldu." ifadeleri kullanıldı. Biden'ın selefi Eski ABD Başkanı Donald Trump, dört yıllık görev süresi boyunca vergi beyannamelerini açıklamayı reddetmişti. ABD'de bireysel gelir vergisi beyannamelerinin federal hükümete sunulduğu son gün Vergi Günü olarak adlandırılıyor. Genellikle 15 Nisan olarak belirlenen bu gün, hafta sonu veya tatil günlerine denk gelmesi halinde bir sonraki iş gününe sarkıyor. ABD'de bu yıl 29 Ocak'ta başlayan vergi beyanında bulunma süreci 15 Nisan yerel saatle gece yarısı sona eriyor. ABD Gelir İdaresi (IRS) tarafından yapılan açıklamada, 6 Nisan itibarıyla 100 milyondan fazla bireysel vergi beyannamesinin işleme konduğu bildirildi. ●WASHINGTON-AA

İran Havalimanları Şirketi: Tüm havalimanları açık

İran Havalimanları Şirketi, ülkedeki havalimanlarından tüm yönere uçuşların açık olduğunu duyurdu. Tesnim Haber Ajansı, İran Havalimanları Şirketi tarafından yapılan yazılı açıklamayı yayımladı. Açıklamada, "Şu anda ülkenin havalimanlarında herhangi bir uçuş kısıtlaması bulunmuyor. İran'dan tüm yönere seferler açık ve bu konuda bir sorun yok." ifadeleri kullanıldı. İran'ın 13 Nisan'da İsrail'e saldırısının ardından ül-

kede uçuşlar bir süreliğine iptal edilmişti. İsrail, İran'ın Şam'daki konsolosluk binasına 1 Nisan'da hava saldırısı düzenlemişti. Saldırıda, İran Devrim Muhafızları Ordusundan 2'si general rütbesinde toplam 7 İranlı yetkili ölmüştü. İran, İsrail'in konsolosluk saldırısının ülkesinin topraklarına saldırı anlamına geldiğini ve misillemede bulunacaklarını duyurmuştu. İsrail ise İran'ın saldırısına karşılık vereceğini bildirmişti. İran, 13 Ni-

san'da İsrail'e yüzlerce kamikaze insansız hava aracı, balistik ve seyir füzesiyle saldırı başlatmıştı. İran bazı hedeflerin vurulduğunu, İsrail ise saldırıların çoğunun hava savunma sistemlerince önlendiğini ancak güneydeki bir askeri üsse füze isabet ettiğini açıklamıştı. İsrail basını, Tel Aviv yönetiminin İran'ın hava saldırısına karşı "açık ve etkili" şekilde karşılık verme kararı aldığı iddia etmişti. ●İSTANBUL-AA

FOTOĞRAF: AA

İsrail: Hava Kuvvetleri İran'a olası bir saldırı için hazırlıklarını bitirdi

İsrail devlet televizyonu KAN yaptığı yayında, İsrail'in İran'a kontrol edebilmesine imkan verecek, karşılık veremeyeceği ve bölgeyi kapsamlı bir savaşa sürüklemeyeceği, cevap veremeyeceği sınırlı bir saldırı planladığını duyurdu. İran ile gerginliğini turmandırılmasıyla Gazze'nin ikincil duruma düşmesinin istenmediğine dikkat çekilen yayında, İsraili yetkililerin İran'ın ilk kez kendi topraklarından doğrudan bir saldırı gerçekleştirdiği için kırmızı çizginin aşıldığını ve buna karşılık vermenin zorunlu olduğu görüşünü taşıdığı belirtildi. İsrail Hava Kuvvetlerinin İran'a yönelik olası bir saldırı için yürüttüğü hazırlıkları tamamladığına işaret edilen yayında, saldırının ne şekilde olacağına dair bilgi verilmezken, İran'da suikast operasyonları ya da geniş çaplı bir elektronik saldırının da uzak görüldüğü ifade edildi. Yayında bilgisine başvuru bir İsraili yetkili, ülkesinin İran'a yönelik planlanan bir saldırı öncesinde Amerika Birleşik Devletleri'ne bildirimde bulunmak konusunda Washington'a söz verdiğinin altını çizdi. İsrail Genelkurmay Başkanı Herzi Halevi, İran'ın İsrail'e hava saldırısına

İsrail Hava Kuvvetlerinin, İran'a yönelik muhtemel bir saldırı için yürüttüğü hazırlıkları tamamladığı bildirildi. İsrail Genelkurmay Başkanı Herzi Halevi, İran'ın İsrail'e hava saldırısına karşılık vereceklerini belirtti.

FOTOĞRAF: AA

karşılık vereceklerini belirtti. İsrail ordusundan yapılan yazılı açıklamaya göre, Halevi, İran'ın 13 Nisan'da düzenlediği saldırıda "hafif" hasar oluştuğu söylenen İsrail'in güneyindeki Nevatim Hava Üssü'nü ziyaret etti. Halevi, burada yaptığı açıklamada, İran'ın "İsrail'in stratejik yeteneklerine zarar vermek istediğini" ama bu saldırıya hazırlıklı olduklarını dile getirdi. İsrail Genelkurmay Başkanı Halevi, "İleriye bakıyoruz, adımlarımızı düşünmüyoruz ve bu kadar çok füzenin, seyir füzesinin ve İHA'nın

(insansız hava aracı) İsrail topraklarına fırlatılması bir yanıtla karşılık bulacaktır." ifadesini kullandı. Öte yandan İsrail Ordu Sözcüsü Daniel Hagari de düzenlediği basın toplantısında İran saldırısında birisi pist yakınına, ikisi açık alana ve biri de bir binanın yakını olmak üzere 4 füzenin Nevatim Hava Üssü'ne isabet ettiğini belirtti. Hasarın "küçük" olduğunu ifade eden Hagari, Nevatim Hava Üssü'nün her zamanki gibi faaliyet gösterdiğini kaydetti. İsrail'deki Kanal 12 Televizyonu, kaynak gös-

termediği haberinde, Tel Aviv yönetiminin İran'ın hava saldırısına karşı verecek yanıt konusunda karar verdiğini öne sürdü. Savaş Kabinesi'nin İran'ın saldırısına karşı "açık ve etkili" bir şekilde karşılık verme kararı aldığı belirtilirken, İsrail'in tepkisinin, İran'ın gerçekleştirdiği "büyüklükteki bir saldırının tepkisiz kalmayacağı" mesajını veremeyi amaçladığı ifade edildi. İsrail Başbakan Binyamin Netanyahu'nun, lideri olduğu Likud partisi üyesi bakanlara "İsrail'in, İran'ın saldırısına karşılık vere-

ceğini söylediği" belirtildi. İsrail devlet televizyonu KAN'ın haberine göre, Netanyahu Likud üyesi bakanlarla yaptığı toplantıda, İsrail'in İran saldırısına vereceği yanıtı ele aldı. Haberde, Netanyahu'nun bakanlara, "İsrail, İran'ın saldırısına karşılık verecek ancak bunu akıllıca yapmalı, içgüdüsel olarak değil." dediği kaydedildi. Netanyahu'nun ayrıca, "İran saldırının ne zaman geleceğini bilmeden gergin bir şekilde beklemeli, tıpkı İsrail'e ayısını yaptığı gibi." ifadelerini kullandığı aktarıldı.

İsrail: "daha güçlü" ve "daha kapsamlı" yanıt veririz

İran Dışişleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahiyan da İsrail'in muhtemel saldırısına "süratli", "daha güçlü" ve "daha kapsamlı" yanıt vereceklerini söyledi. Yarın resmi Tesnim Haber Ajansı'na göre, Abdullahiyan, İngiltere Dışişleri Bakanı David Cameron ile telefonda bölgedeki durumu görüştü. İran'ın İsrail'e saldırısında "meşru müdafaa" kapsamında gerçekleştirildiğini mevkidaşına aktaran Abdullahiyan, bölgedeki krizlerin temelinde İsrail'in yıkıcı politikalarının olduğunu belirtti. ●KUDÜS-AA

FOTOĞRAF: AA

Japonya'nın nüfusu 13 yıldır düşüyor

Japonya'nın nüfusu, Ekim 2023 rakamlarına göre önceki yıla kıyasla 595 bin azalarak 124 milyon 352 bine geriledi. İçişleri ve İletişim Bakanlığı'nın yayımladığı verilere göre, Japonya'nın nüfusu son 13 yıldır art arda düşüş yaşıyor. Verilere göre, Ekim 2023 itibarıyla Japonya'nın toplam nüfusu 124 milyon 352 bine düştü. Ülke içinde oturumu bulunan yabancılar hariç tutulduğunda Japon nüfusu önceki yıla kıyasla 837 bin azalarak 121 milyon 193 bin oldu. 1950 sonrası kayıt altına alınan verilere göre bu en büyük düşüş oldu. 65 yaş üstü nüfus 36 milyon 227 bine, 75 yaş üstü nüfus 20,08 milyona yükselirken, 0-14 yaş arası nüfus ise 14 milyon 173 bine geriledi. Yeni nüfus pastasında 65 yaş üstü dilim

yüzde 29,1, 75 yaş üstü dilim yüzde 16,1 ve 0-14 yaş arası dilim ise yüzde 11,4 olarak kayda geçti. "Çalışma çağı" kabul edilen 15-64 yaş arası nüfus, önceki yıla kıyasla 256 bin düşüşle 73 milyon 952 bin olarak hesaplandı.

Yabancı nüfus 3,16 milyona çıktı

Japonya'yı oluşturan 47 idari bölge içinde yüzde 0,34 oran artışla nüfusu yükselen tek bölge başkent Tokyo oldu. En yüksek nüfus kayıpları tamamı kuzeydoğudaki "Tohoku" bölgesinde yer alan Aomori, Iwate, Yamagata eyaletlerinde yaşandı. Ülkede oturumu bulunan yabancı nüfus ise 243 bin artışla 3,16 milyona yükseldi. ●TOKYO-AA

İsrail devlet televizyonu: İsrail İran'a misillemeden zarar görmeyeceklerine dair bölge ülkelerine güvence verdi

İsrail'in, İran'ın 13 Nisan'da yüzlerce kamikaze insansız hava aracı, balistik ve seyir füzesiyle düzenlediği saldırılara verecek misillemeden zarar görmeyecekleri konusunda bölge ülkelerine teminat verdiği iddia edildi. İsrail devlet televizyonu KAN'a göre İsrail, İran'a yönelik muhtemel misilleme konusunda Ürdün, Mısır ve Körfez ülkelerini bilgilendirdi. Uluslararası kamuoyunda İran saldırılarına yönelik tepkinin nasıl ve ne zaman olacağı tartışılırken, İsrail, bölgedeki Arap ülkelerine, misillemenin kendilerini tehlikeye atmayacağına dair güvence verdi. İsrail'deki "Kanal 12" televizyonu, dün, kaynak göstermediği ha-

berinde, Tel Aviv yönetiminin İran'ın hava saldırısına karşı verecek yanıt konusunda karar verdiğini öne sürmüştü. Haberde, Savaş Kabinesi'nin İran'ın saldırısına karşı "açık ve etkili" bir şekilde karşılık verme kararı aldığı belirtilirken, İsrail'in tepkisinin, İran'ın gerçekleştirdiği "büyüklükteki bir saldırının tepkisiz kalmayacağı" mesajını veremeyi amaçladığı ifade edilmişti. İsrail'in İran'a vereceği "yanıt"ın bölgesel savaşı çıkartmasını ya da İran saldırısına karşı yardımcı olan koalisyonun parçalanmasını istemediği belirtilen haberde, İsrail'in eylemlerini ABD ile koordine etme niyetinde olduğu kaydedilmişti. ●ANKARA-AA

FOTOĞRAF: AA

FOTOĞRAF: AA

İsrail ordusu Batı Şeria'daki bazı kent ve beldelere baskın düzenledi

Yerel kaynaklardan alınan bilgiye göre, İsrail askerleri, Batı Şeria'nın kuzeyindeki Kalkiliya kentine baskın düzenledi, birçok evde arama yaptı. Kentte çok sayıda binanın çatısına keskin nişancılar yerleştirilirken, Kalkiliya Eğitim Müdürlüğü okullarda ders saatinin ertelenmesine karar verdi. Kalkiliya'ya bağlı Habla beldesinde en az 4 Filistinli gözaltına alındı. İsrail askerleri, Batı Şeria'nın kuzeyindeki Cenin ve Tulkerim kentlerine de baskın düzenleyerek en az 5 Filistinli gözaltına aldı. Ayrıca İsrail askerleri Beytullahim ve El Halil'e bağlı beldelerin yanı sıra Ramallah kentine de baskın düzenleyerek bazı evlerde arama yaptı. Baskınlar, Batı Şeria'da Filistinlilere yönelik yerleşimci şiddetinin arttığı bir zamanda gerçekleştirildi. Yasa dışı Yahudi yerleşimciler, 12 Nisan akşamından bu yana Batı Şeria'da pek çok noktada Filistinlilere saldırılarını artırdı. Filistin Sağlık Bakanlığı, işgal altındaki Batı Şeria'da Yahudi yerleşimciler

ile İsrail askerlerinin 12 Nisan Cuma gününden bu yana düzenlediği saldırılarda 7 Filistinlinin öldüğünü, 75 Filistinlinin yaralandığını duyurmuştu. Yerleşimciler, başta Mugayyir köyü olmak üzere Filistinlilere ait köy ve beldelere saldırmış, çok sayıda ev ve aracı ateşe vermişti. İşgal altındaki Batı Şeria ve Doğu Kudüs'te yaklaşık 700 bin Yahudi yerleşimci yaşıyor. Uluslararası hukuka göre Batı Şeria ve Doğu Kudüs'teki Yahudi yerleşim birimleri yasa dışı sayılıyor. Filistin haber ajansı Wafa'ya göre, İsrail savaşı uçakları, Refah kentinin batısındaki Tel es-Sultan Mahallesi'nde bir evi hedef aldı. Ebu Libde ailesine ait evin bombalanması sonucu aralarında bir çocuğun da bulunduğu 4 Filistinli yaşamını yitirdi. İsrail savaşı uçakları, Gazze Şeridi'nin kuzeyindeki Cibaliya Mülteci Kampı'nın batısında bulunan Fahura Şehitleri Camisi'ni de bombaladı. Bombalama sonucu ölen ve yaralananların olduğu belirtildi. ●GAZZE/KUDÜS-AA

Yapımcı ve Yönetmen Ramazan Bakkal, "Yahya Kemal şiiri hayatın merkezi yapan ve şiirle yaşayıp şiirle ölen adamdır. "Şiir darası alınmış sözdür." derler. Yahya Kemal'in şiirlerinde dara bulamazsınız." şeklinde büyük üstadı anlatıyor. Ramazan Bakkal ile Yahya Kemal Beyatlı üzerine yaptığımız söyleşimizin ilk bölümü ile siz değerli okurlarımızın ilgilerine sunuyoruz:

Ramazan Bakkal: "İstanbul'u fetheden Fatih Sultan Mehmet ise, İstanbul'u en güzel anlatan Yahya Kemal'dir"

Yapımcı, yönetmen Ramazan Bakkal, 1951 yılında Bilecik Pazaryeri Günü'de doğdu. Gazi Eğitim Enstitüsü Fransızca bölümünü bitirdi. Bir süre sağlık memurluğu, öğretmenlik yaptıktan sonra 1978 yılında Türkiye'nin Sesi Radyosunda Program Yapımcısı olarak TRT'ye geçti. 1984 yılında TRT İstanbul Televizyonunda Yapımcı / Yönetmen kadrosuna atandı. Ermenilerin Talat Paşa'yı Berlin'de şehit edişini konu alan "Duvardaki Kan" adlı 10 bölümlük tarihi dizi, Sigara ve Sağlığımız, Şişeler ve Alkolizm, Boy Ay-nası, Denizciliğimiz, Tuna Nehri belgesellerini çekti.

Ferhunde Kalfa, Alman Gelin, Taş Bademleri, Kapıdaki Adam, Akşama Doğru, Kendi Gök-kubbemiz filmlerinin senaryo yazarlığını, yapımcı ve yönetmenliğini üstlendi. TGRT'nin kuruluşunda ilk Program Müdürü olarak görev aldı. HBB, BRT gibi özel TV kanallarında yönetici olarak çalıştı.

Şimdilerde, beka meselesinin çözümü, refah ve huzur içinde yaşamın gereği olan bilim-teknoloji meselesiyle ilgili çalışmalar yürütüyor. Konferanslar veriyor. "Bilim Teknoloji ve Derin Uykudaki İslâm Âlemi" adlı kitabı yayımlandı. 1500-1900 yılları arasında Avrupa, Osmanlı ve Rusya'da bilim konusundaki kitabı yazım aşamasında.

Ramazan Bakkal ile Yahya Kemal Beyatlı üzerine yaptığımız söyleşiyi siz değerli okur-

MÜZEYYEN HÜLYA GÜNAY

lularımızın ilgilerine sunuyoruz:

■ **Müzeyyen Hülya Günay:** Efendim Yahya Kemal Beyatlı'yı tanıma hikâyenizi bizlerle paylaşır mısınız?

■ **Ramazan Bakkal:** 1978 yılında TRT'nin

önünden geçerken kağıdında Türkiye'nin Sesi Radyosu için program yapımcısı alınacaktır ilanını gördüm. O günlerde bir gazetede sanat sayfası hazırlıyorum. Kalemimi iyi olduğu rivayetleri dolaylı. Solun tüm yayınlarını takip ediyordum. Milliyetçi yayınları tanyordum. 4 ay kadar yapımcılık kursunda en başarılılar içindeydim. Metin ve senaryo dersi hocamız Turgut Özak-

man'ın övgülerine nail oldum. Göreve başladık. TRT gibi önemli bir kurumda, zorlu elementlerden başarıyla çıktığımı duyan Süleyman Kürkçü adlı arkadaş tebrik etti. Birlikte ANDA yayınevine girdik. Buradan bir kitap seç, hediyem olsun dedi. Yahya Kemal'in

Aziz İstanbul'unu seçtim. Her hafta 20 sayfa radyo program metni yazıyordum. Sesilendirme montaj, 110 dakikalık yayın... Bu sırada Aziz İstanbul'u 15 gün içinde bitirdim. Yahya Kemal ağabeyimdeki sadelik, güzellik, akıcılık, tarih şuru beni büyüledi. Kitabın arkasında üstadın diğer eserlerinin tanıtımı vardı. Birer birer satın alıp okudum. Yazdığım programlardaki millilik duygusu vermenden rahatsız olmuşlardı. O dönemin şartlarında solu olmadığım için elimdeki program alındı. Bir yıl içinde Yahya Kemal'in 12 cilt tutarındaki tüm eserlerini okudum. Önemli satırların altını çizdim. Bu sırada, Ankara radyosuna 3 aylık geçici görevlendirildim.

Ramazan BAKKAL AVRASYA BİR VAKFI YÖN.

Ankara'nın kirli-puslu havasından kurtulup Yahya Kemal'in Aziz İstanbul'unu arzular olmuştu.

3 ayın bitmesine birkaç gün kala TRT muhabiri Mehmet Cemal Çiftçi'yle telefon etti, "Seni İstanbul'a denetçi olarak sürgün etmişler" dedi. Sürpriz. Denetçi olmaya kademim müsait değildi. İstanbul sürgün değil taltif olurdu. İnanmadım. 4 gün sonra sarı zarf geldi. TRT İstanbul Televizyonuna Denetçi olarak tayin edilmişim. Eşyamızı toplayıp İstanbul'un yolunu tuttuk. Yahya Kemal'in mısralarındaki Aziz İstanbul'u, şehrayın boğazı, ölümü güzelleştiren şehir Eyüp'ü, Rumeli Hisarını görmem sevincini yaşıyordum. Muhteşem Süleymaniye karşımdaydı.

Uzun mücadeleler sonunda denetçilik gibi pasif bir görevden kurtulup Televizyon program yapımcılığına, yönetmenliğe geçtim. İlk yaptığım program Yahya Kemal'in ölümünün 30. Yılı için hazırladığım 26 dakikalık belgeseldi. Metnini

kendim yazdım. Mehmet Kaplan hoca ile röportaj, Yahya Kemal'in şiirinden bestelenmiş "Kalbim yine üzgün seni andım da derinden. Geçtim yine seki hazan bahçelerinden ve Endülüste Raks'ı Serap Mutlu Akbulut, Ahmet Özhan icra ettiler. Program yayınlandı. Ertesi günü koridorlarda tebrik yağmuruna tutuldum.

Yahya Kemal'in ölümünün 40. Yılında Avrasya Bir Vakfı adına Cemal Reşit Rey Konser salonunda bir program organize ettim. Sadık Kemal Tural, Yahya Kemal'i anlattı. Haluk Kurdoğlu, Tahir Kutsi Makal, Yahya Kemal şiirleri okudular. Serap Mutlu, Yahya Kemal Şarkıları sundu. Sönmez Atasoy Yahya Kemal'i anlatan "Kendi Gök Kubbemiz" adlı tek kişilik oyunu sergiledi. Ben Yahya Kemal nüktelerini sundum. Salonun alt katı üst katı tıklım tıklımdı. Çok sayıda misafirimiz ayakta kalmıştı. Dakikalarca alkışlandı.

Eski bakanlardan Cengiz Gökçek dedi ki "Bu güzel prog-

ramı İstanbul dışına götür. Büyük ilgi göreceksiniz." Öyle oldu. Edirne'den Erzurum'a valiler, belediye başkanları, kaymakamlar, lise müdürleri Yahya Kemal'e sahip çıktılar. 829 defa sunduk. Yahya Kemal ağabeyimle dostluğumuz, yolculuğumuz böyle başladı... Sürüyor:

■ **Müzeyyen Hülya Günay:** Yahya Kemal Beyatlı'yı tanıyarak neden eksik kalıyoruz?

■ **Ramazan Bakkal:** Attila İlhan beyle zaman zaman sohbetlerimiz olmuştur. Türkiye için, "Hain kontenjanı en yüksek ülke" derdi. Bu kontenjanın büyük kısmı basın-yayın camiasında görevlidir, maasıdır. Milli olan, manevi olan, Türk olan her şeyin düşmanlarıdır. Onlara bu görev verilmiş. "Gâvurun ekmeğini yiyen kılıncı sallarsın" misali değerlerimize işsizdirler. Savunanları göstermezler. Göstermezler. Toplum nazarında itibarsızlaştırmak için çalışırlar. Yahya Kemal "Ezan-ı Muhammedi" şiiriyle İslâm'ın en güzel terennüm eden şairimizdir. Aziz İstanbul adlı eserinde, Türk İstanbul'u, Eğin Dağlar kitabında Anadolu'nun Türk vatani olduğunu en güzel anlatan düşünürümüzdür. Bütün eserlerinde, her satırında milli ruh hâkimdir. Böyle bir değer baş tacı edilmesi gerekirken layıkıyla tanınmaması düşündürücü. Eğitim sistemi bir türlü millî olmadı. Aydınlarımız sorumluluklarını yerine getirmiyor, okur-yazar olmanın ilerisine geçemiyorlar. Prof. Dr. İskender Öksüz hocanın "Boş zamanlarımızda milliyetçilik yaparım" sözü anlamlı. Millî kültürden, milletin istikbalinden, beka meselesinden habersiz, bilimin, teknolojinin ehemmiyetini düşünmeyen, gündelik politika peşinde koşan okur-yazarlardan fazla bir şey beklemek beyhudedir.

■ **Müzeyyen Hülya Günay:** Nasıl tanıtmalıyız?

Anlamlı bir soru... Ak Zambaklar Ülkesi Finlandiya, Garcia'ya Mektup gibi önemli mesajlar veren eserler

bir zamanlar ücretsiz dağıtılmış, Yahya Kemal'in eserlerini bırakın ücretsiz dağıtmayı satın almakta zorluk çekilir. Piyasada bulmak mahaldir. Yayını, dağıtımı, ucuz satılması mümkündür. Ama bunu kim kendisine iş edinecek? Hangi kültür bakanı uygulayacak? Sivil Toplum kuruluşlarımız Yahya Kemal'e ilgisiz.

2008, ölümünün 50 yılı idi. 2007 Temmuz'unda Türk Edebiyatı Vakfı, Birlik Vakfı, Kubbaltı Cemiyeti, Avrasya Bir Vakfı yöneticilerini toplantıya çağırdım. "Hükümetçe 2008 Yahya Kemal yılı ilan edilsin" diye çabaladım. Kaleme aldığım mektubu bu kuruluşların başkanlarının imzasıyla Başkan Recep Tayyip Erdoğan'a gönderdik. Ekim ayında hatırlatma mektubu yazdık. İsmail Kahrman bey yakından ilgilendi. 1 Ocak tarihinde zamanın kültür bakanı Ertuğrul Günay, "2008'i Yahya Kemal yılı ilan ediyoruz" diye açıkladı. Basın layıkıyla görmedi bu haberi. Bazı çalışmalar yapıldı. Valilerimiz, kültür müdürlerimiz, milli eğitim yetkilileri Yahya Kemal'i yeterince tanısalar, çok daha fazla yapılırdı. Elimizdeki kuşak bu.

Cumhuriyetin 100. Yılında Eğin Dağlar adlı eseri yüzbinlerce bastırılıp dağıtılmaydı. İstendiği zaman gerekçe bulunur bu hizmetleri sunmak için. 2 Aralık 2024 Yahya Kemal'in doğumunun 140. yılı, işte size gerekçe. Bu yılı olsun değerlendirebiliriz. Z kuşağı şöyle, şimdiki nesil böyle diye şikâyet edeceğimize onlara milli ruh verecek şairleri, yazarları, sanatçıları tanıtabiliriz. Çalışmalar yapabiliriz. Eğin Dağlar'ı, Aziz İstanbul'u, Kendi Gök Kubbemiz'i konu alan yarışmalar, konferanslar, sempozyumlar düzenleyebiliriz. Bu yayınları gençlerimizin tanınması için çalışabiliriz.

■ **Müzeyyen Hülya Günay:** Türk Edebiyatını süsleyen parlak bir taş, ilhamını hayatın zengin hazinesinden alan Yahya Kemal'in ruhunun inceliği, iç dünyası hakkında neler söylemek istersiniz?

■ **Ramazan Bakkal:** Yahya Kemal şiiri hayatın merkezi yapan ve şiirle yaşayıp şiirle ölen adamdır. Şiirimizi, sade dil, beyaz lisan, samimi, tabii ahenge taşıdı. "Deha uzun bir sabırdır.", "Şiir darası alınmış sözdür." derler. Yahya Kemal'in şiirlerinde dara bulamazsınız. O, "şiir kusursuz, sağlam bir istiftir, sıhhat ve neşe dolu olmalıdır" der. Bir şiirini 14 yılda tamamlamıştır. "Süleymaniye'de Bayram Sabahı" başlıklı abide şiiri 32 yıla tamamlamıştır. O bir kelime kuyumcusudur. O şiir yazmaya ve şiir düşünmeye engel olacağı korkusuyla evlenmemiştir.

"Mağlupken ordu, yash dururken bütün vatan" "Hicretlerin bakiyyesi hicranlı duygular Mahzur hudutların ötesinden akan sular" Yahya Kemal'i etkilemiştir.

